

Årsberetning Vannmiljøutvalget 2025

Alle foto er tatt av Borgar Pedersen.

Følgende styre ble valgt i 2025:

Petter Øijord (leder)

John Tollefsen (sekretær)

Borgar Pedersen (styremedlem)

Ole Morten Setra (styremedlem)

Kjetil Raaen (styremedlem)

Eigil Jensen (kasserer)

Økonomi

Driften av Vannmiljøutvalget er avhengig av årlige økonomiske tilskudd som det må søkes om. Utvalget søker også periodevis om midler til prosjekter rettet særlig mot miljøovervåking av Drammensfjorden og elva. Utvalget har en positiv egenkapital, men har behov for midler til drift. Det er søkt om midler til ekkolodd.

Innledning

Vannmiljøutvalget samarbeider med alle arbeidsgrupper i DS-Fiskestell om overvåking og restaurering av vann og vassdrag i Finnemarka. For det sentrale området rundt Glitre og i Nordområdet, har DS avtale med Statskog og

Glitrevannverket. I Sørrområdet har DS avtale med Drammen kommune om den delen av Finnemarka som ble forvaltet av Drammen kommune frem til 2020. Arbeidsgruppa for dette området, som ofte kalles Drammens Nordmark eller Drammensmarka, har flere deltakere fra Vannmiljøutvalget og dekkes delvis av Vannmiljøutvalgets årsberetning. Vannmiljøutvalget har også Drammenselva og Drammensfjorden med tilførselsbekker som arbeidsområde. I tillegg engasjerer utvalget seg i forurensnings- og utbyggingsaker i Drammen og nærliggende kommuner, blant annet i Lier.

Fjordbysymposium

13. februar: Fjordbykontoret i Lier kommune arrangerte et møte for grunneiere/utbyggere, interesserte foreninger og andre bidragsytere. Ordfører Kjetil Kivle innledet møtet som gikk ut på å komme med forslag til aktiviteter i og ved vann i Fjordbyen. Petter Øijord og Borgar Pedersen fra Vannmiljøutvalget deltok.

Befaring Lierelva

5. mars: Borgar Pedersen var med grunneier Hans Erik Fuglerud på befaring langs Lierelva på hans eiendom ved Egge. Det ble sett på erosjonsskader/utgraving av elvesiden og på områder der askesyken har tatt knekken på mange trær som har falt ned eller holder på å dø. Dette vil kunne skape utfordringer, særlig i flomsituasjoner. Det ble vurdert passende steder hvor det er mulig å legge ut gytegrus og store steiner for å bedre gyte- og oppvekst for laks og sjørret.

Møte om Lierelva

26. mars: Lier kommune holdt et møte om Lierelva for grunneierne på Foss gård. Vannmiljøutvalget ble invitert, og Borgar Pedersen deltok. Temaer var naturmangfold og skjøtsel hvor blant annet avrenning og kantsonevegetasjon var viktige temaer. Naturforvalter Paavo Pirttilehto fra kommunen ledet møtet. Foredragsholdere var Per Rønneberg Hauge fra Statsforvalteren og Kristin Stangeby i Ecodesign AS – prosjektleder for «Naturrestaurering Lierelva».

Det er behov for tiltak i forhold til avrenning, kantvegetasjon, erosjon og restaurering. Det kom frem at det er nødvendig med enklere og bedre regler i forhold til søknader om tillatelser og økonomiske tilskudd til dette.

NVE har kommet med en ny veileder for skjøtsel av kantvegetasjon langs vassdrag, hvor de anbefaler bredder på kantvegetasjon.

Vannressurslovens §11:

«Langs bredde av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et *begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr*. Denne reglen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget.

Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfeller fritta for kravet i første ledd.»

Avrenning til Oslofjorden og Drammensfjorden settes i direkte sammenheng med den dårlige økologiske balansen i fjorden. Det er derfor svært viktig å opprettholde og å utvikle kantsoner som beskytter vassdragene.

Offentlige tilskuddsordninger for etablering av kantsonevegetasjon:

Miljødirektoratet, Regionale miljøprogram (RMP) via Landbruksdirektoratet/Altinn og Tilskudd til spesielle miljøtiltak (SMIL) via kommunen.

Møte om Sjøstad renseanlegg

9. april: Dette var et møte før offentlig høring hos Lier kommune. Ole Morten Setra og Borgar Pedersen deltok. Sjøstad renseanlegg fungerer godt, men fremmedvann er et problem. Det tas prøver i Glitra 100 meter nedstrøms anlegget.

Slammet går til Linnes renseanlegg, og derfra til Lindum renseanlegg for biogassproduksjon. Slammet er miljøsikret.

Det er et stort prosjekt på gang for å skille avløpsvann og overvann. Det er viktig å oppdatere ledningsnett og å ha kontroll på industriutslipp. Det er viktig å få opphevet byggestoppen, blant annet på grunn av den planlagte Fjordbyen på Lierstranda.

Befaring Delebekken på Lierskogen

10. april: Tom Bernhard Løvåsdal inviterte Borgar Pedersen til en befaring langs Delebekken (mellom Lier og Asker) fra Padderudvannet og opp til Gamle Drammensvei. Bekken har i alle år hatt innslag av fin ørret.

Erik Heibo har fulgt opp og foretatt telling av både gyteørret, gytegroper og yngel/smolt i en årrekke. Det er nå begrensninger i fremkommeligheten for fisken – blant annet under E18, og utfordringer i forbindelse med forurensning fra motorveien i Padderudvannet. Bekkerestaurering bør vurderes samt tiltak i og ved og i Padderudvannet.

Møte om Sylling renseanlegg

23. april: Møtet var hos Lier kommune angående offentlig godkjenning av renseanlegget. Ole Morten Setra og Borgar Pedersen deltok. Det har vært problemer med spredningsgrøftene fra anlegget – på grunn av leire i grunnen. Det største problemet er på ledningsnett. Dette gjelder alle steder. Det er tidvis mye fremmedvann som kommer inn på renseanlegget på grunn av overvann i flomperioder.

Det er kostholdsråd på fisk i Tyrifjorden på grunn av PFAS. Det vil komme krav om rensing av miljøgifter for de største renseanleggene. Bisfenol A har kommet

inn i drikkevannet ifølge Glitrevannverket. I hvilken grad og om dette er permanent vet vi ikke.

Det arbeides med å få opphevet byggestoppen i Lier – som har vært på grunn av store overskridelser av utslipp fra Lignes renseanlegg over flere tiår. Anlegget skal raskt utvides for å kunne oppfylle kravene til rensing.

De små renseanleggene skal legges ned innen 2042. Det planlegges nytt felles renseanlegg for Drammensområdet i Nordbykollen i Drammen. Renseanlegget skal, ut ifra fremdriftsplanen være i drift i 2032.

Restaurert innløpsbekk ved Langvann i Finnemarka

11. mai og 16. september: Borgar Pedersen var på befaring. Han har vært i kontakt med eksperter hos Niva – Norsk institutt for vannforskning for å få råd innen bekkerestaurering og vannkjemi. Det er en jernforekomst i den øvre del av bekken som kan være ugunstig for rogn og yngel.

Vi ble vi rådet til å vente i 2-3 år før vi tar en vannprøve som viser innholdet av jern. De oppgravde områdene, særlig i øvre del av bekken, må få tid på seg til å gro til med vekster slik at jernlekkasjene kan bli redusert. pH over 6 vil ikke være bra for fisk hvis det er mye jern i vannet i bekken.

Befaring Lierelva

22. mai: Møte og befaring med grunneier/gårdbruker/gartner Hans Erik Fuglerud ved Egge angående utfordringer i tilknytning til Lierelva. Landbrukssjef Marit Fjelltun, seniorrådgiver hos Statsforvalteren Per Rønneberg Hauge, prosjektleder for Lierelvaprojektet Kristin Stangeby i Ecodesign AS deltok. Borgar Pedersen fra Vannmiljøutvalget bidro under temaet bekkerestaurering.

Erosjonsskader langs elvebredden er et problem flere steder. Vannet graver ut elvebredden og landmasser forsvinner. Elveløpet og bunnen der det er gytegrus og steiner kan endres av vannmassene og gi dårligere forhold for gyte- og oppvekst av fisk.

Trær som faller ned i elva kan skape erosjonsproblemer og i verste fall tette til elveløpet og skape oversvømmelser. Det er store områder langs elva med asketrær som dør eller allerede er døde av askesyken. Dette vil bli et betydelig problem for grunneierne langs Lierelva fremover.

Restaureringstiltak og løsninger ble diskutert og foreslått enkelte steder under befaringen. Nye metoder for erosjonsdemping på utsatte steder ble foreslått.

Det kom frem at grunneierne har en utfordring i forhold til søknadsprosesser om tiltak og tilskudd. Regelverket må bli lettere å forholde seg til.

Fjordbysymposium og befaring

2. juni: Lier kommune arrangerte Fjordbysymposium på Lierstranda (terminalen) for at frivillige foreninger, offentlige instanser og grunneiere kunne komme med innspill til utvikling av den planlagte Fjordbyen. Det ble arrangert befaring i Fjordbyområdet, blant annet til de nyanlagte beplantede uteområdene ved det nye sykehuset. Borgar Pedersen deltok fra Vannmiljøutvalget.

Konferanse om Oslofjorden

21. juni: Konferanse om tilstanden i Oslofjorden og Drammensfjorden som er i krise - i regi av Naturvernforbundet i Buskerud. Petter Øijord, Ole Morten Setra og Borgar Pedersen deltok fra Vannmiljøutvalget. Foredragsholdere var fra blant annet fra Naturvernforbundet sentralt, Oslofjordens friluftsråd, Ecodesign AS, Drammen kommune, Buskerud fylkeskommune, Naturvernforbundet i Lier og Petter Øijord fra Vannmiljøutvalget.

Marinbiolog Henning Røed fra Oslofjordens friluftsråd spurte under sitt foredrag: Hvordan kan vi redde torsken? Torsken i Oslofjorden ble fredet i 2019! Arter blir drept av oksygenproblemer (BOF = Biokjemisk oksygenforbruk) og nitrogenforurensning/overgjødning. Overgjødning er hovedproblemet. I tillegg er overfiske et problem. Fritidsfiske utgjør 70% og næringsfiske 30% i Oslofjorden. Torsken og mange andre arter er borte i Oslofjorden på grunn av dette. Næringskjedene blir fisket ned, og det er bare reker igjen mange steder.

Andre foredragsholdere nevnte oppfølgingen av Tiltaksplan for Oslofjorden, Vannforskriften og vannforvaltningsplanene der arealbruk, avløp, avrenning fra landbruk og miljøgifter må forvaltes bedre.

Petter Øijord sa under sitt foredrag at vi må se på økosystemene som en helhet og også ta i betraktning myrer, bekker og vann inne på skogen. Det store gyteområdet for torsk i indre Drammensfjorden ligger ved Holmen - ved utløpet

av Drammenselva. Han sa at rensanleggene skulle ha rensert nitrogen allerede fra starten av, på slutten av 1980-tallet. Dette er en av årsakene til det store nitrogenproblemet – overgjødningen vi har i Oslofjorden og Drammensfjorden i dag.

Terje Leigland fra Naturvernforbundet i Lier sa i sitt foredrag at det er viktig å bevare naturen på Gullaug-halvøya for fremtiden. Han spurte også om – «hvem skal betale for dette?» - Å få reddet Oslofjorden og Drammensfjorden. Han sa bestemt at politikerne har mye av ansvaret for at fjorden er i en så dårlig forfatning.

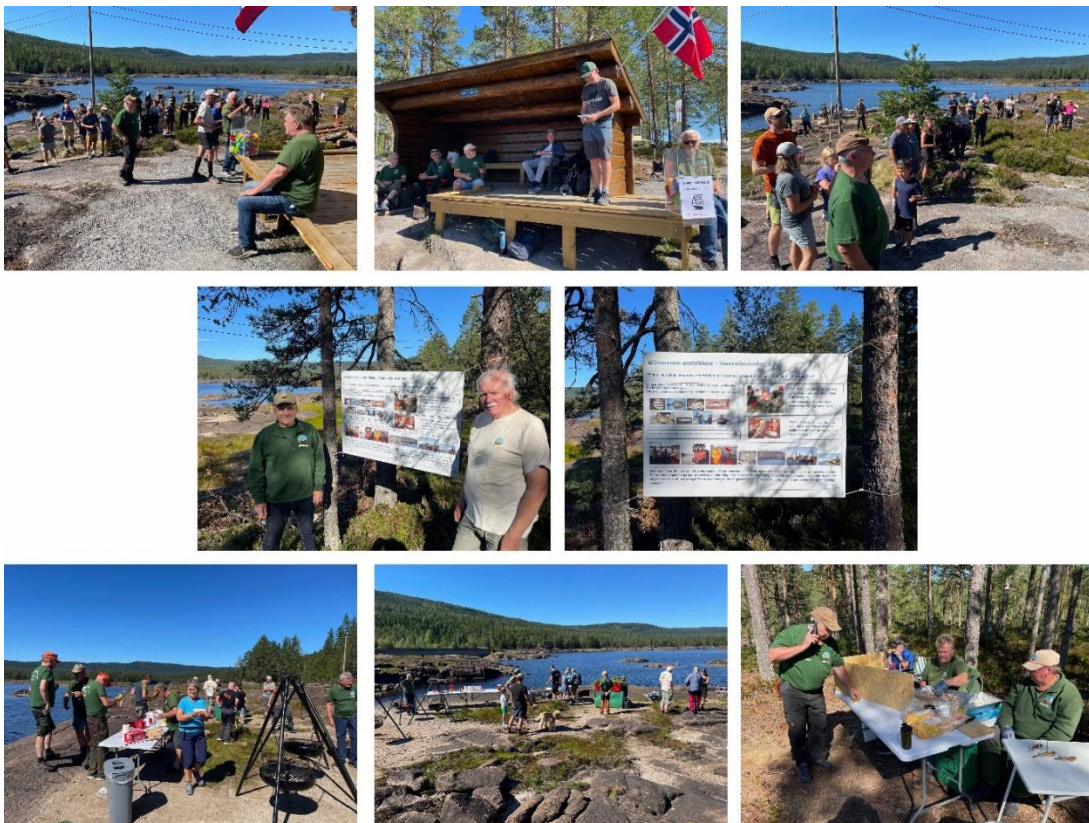
Det kom frem fra offentlig hold at kunnskapsinnhenting for Drammensfjorden foreløpig er ufullstendig. Det ble henvist til vannett.no (som viser at økologisk tilstand er moderat – og kjemisk tilstand er dårlig).

Videre kom det frem at det er virksomheter som tar seg til rette i strandsonen - og at all ulovlighetsoppfølging angående utfyllinger av masser på Bokerøya vil bli fulgt opp på nytt.

Det er mulig å søke Naturvernforbundet sentralt om penger til utstyr etc. i forbindelse med undersøkelser og tiltak for å bedre forholdene i fjorden.

Åpning av ny gapahuk ved Dammyrdammen

17. august: Vannmiljøutvalget deltok sammen med Fiskestell på en informasjonsstand ved Dammyrdammen der Statskog med hjelp fra Fiskestell sine mannskaper har bygget en solid og fin gapahuk til bruk for allmennheten – «Roarhuken».

Gapahuken er oppkalt etter Roar Hansen (93) som har vært aktiv i Fiskestell siden 1953 - i 73 år. Hansen var til stede i gapahuken under åpningen, som ble foretatt av Torkel Skoglund fra Statskog. Skoglund takket mannskapene i Fiskestell for god innsats med gapahuken og virksomheten ellers i Finnemarka. Det kom mange besøkende som viste interesse for vår virksomhet. Det ble utdelt årsberetninger, og det ble mange hyggelige og interessante samtaler i fint sommervær.

Folkemøte på Lierskogen

28. august: Lierskogen vel arrangerte folkemøte på Lierskogen samfunnshus hvor Ordfører Kjetil Kivle var invitert til å svare på spørsmål. Temaer var blant annet «Gråsonesaken» – om veier i utkantstrøk av kommunen, Fjordbyen, Lierelva, Linnes renseanlegg og Drammensfjorden. Borgar Pedersen fra Vannmiljøutvalget var til stede og opplyste blant annet om at det er viktig med gode renseanlegg – som også renser miljøgifter.

Det har vist seg (offentliggjort første gang i 2012) at sjøørreten i Indre Drammensfjord med sidevassdrag ikke kan spises på grunn av TBT – Tributyltinn fra skipsmalning. Opplysninger om dette finnes på Mattilsynets- og Drammen kommunes nettsider, men det er tvilsomt om folk flest får med seg dette. Dette burde vært bedre opplyst, sa Pedersen.

Møte om avløpsanlegg i Lier

22. oktober: Petter Øijord deltok på et møte om utslipp fra Linnesstranda renseanlegg i Lier kommune. Anlegget er tenkt stengt i perioder. Utslippene er planlagt i desember 2025 og skyldes ombygging. Søknad er sendt Statsforvalter. På møtet var det aksept for å tillate utslippene, men helst skulle kloakken vært kjørt til Lindum.

Skogmøte på Lier bibliotek

26. november: Petter Øijord og Borgar Pedersen deltok på møtet som ble arrangert av Naturvernforbundet i Lier. Skogeiere, skogselskaper og foreninger deltok. Det kom klare innlegg med forskjellige meninger om skogdrift, der blant annet flatehogst var et tema. Det ble referert til PFC Skogstandard og Skogløftet som følges av flere skogeiere.

Gjermund Andersen fra Naturvernforbundet i Oslo sa at Skogløftet er en avledningsmanøver og grønnvasking, og at det mangler mye kunnskap om bærekraftig skogsdrift. Slik det drives i dag med flatehogst er det også for dårlig lønnsomhet. Det må satses mer på kvalitetstømmer (med 1-2 mm mellom årringene), noe som innebærer blant annet naturkultur og plukkhogst, og at man dermed spiller på lag med naturens egne prosesser, og ikke kjemper mot dem.

Andersen henviste til Oslo kommune som i flere år har drevet sine skoger på en mer bærekraftig og lønnsom måte, som samtidig tar vare på naturmangfold, beskytter urskogen og ivaretar friluftslivsinteresser. Han har skrevet boken «Nytt skogbruk!» som forklarer i detalj hvordan dette kan gjøres.

Tilføyelser etter møtet:

Moderne skogbruk, som foregår med flatehogst og store maskiner kan ha negativ innvirkning på vann og vassdrag. Særlig vil beltegående store lastbærere rive opp terrenget med mindre det kjøres på frossen mark. Det vil da kunne frigjøre partikler, humus og kvikksølv som renner ut i vassdragene.

Ved all skogsdrift er det svært viktig å opprettholde et belte med kantvegetasjon langs alle bekker og vann. Landbrukets PEFC-standard anbefaler 10-15 meters bufferbredde på hver side for de fleste vassdrag – med muligheter for justeringer basert på vegetasjonstype, terreng og vassdragsstørrelse.

Minimumskrav for produksjonstilskudd i landbruket er en kantsone med vegetasjon på 2 meter ved årssikker vannføring, og minst 6 meter ved etablering av nye arealer. Dette er lovpålagte minimumsbredder og ikke det ideelle økologiske målet.

NVE-veileder anbefaler 6-15 meters vegeterte kantsoner for å redusere næringsstoffer og forurensning på hver side av vassdrag, men bredere vegetasjon gir bedre skygge og økologiske funksjoner.

For å holde stabil vanntemperatur og ivareta fiskebestander kan det være nødvendig med et vegetasjonsbelte på begge sider langs vassdrag på over 20 meter, helst nærmere 30 meter.

Studier antyder at en buffer på 15 meter ofte ikke er tilstrekkelig for å beskytte plante- og dyreliv. 30 meter eller mer gir en langt bedre beskyttelse. I landbrukssammenheng brukes ofte buffere på 30-100 meter der det er stort behov for å filtrere næringsstoffer eller redusere erosjon, særlig i intensivt dyrket terreng.

Foredrag om Drammensfjorden – naturglede, krise og håp

Drammensbiblioteket, 27. november

Naturvernforbundet i Drammen arrangerte 27. november et åpent møte på Drammensbiblioteket med foredrag om tilstanden i Drammensfjorden. Marinbiolog Gro Angeltveit holdt hovedinnlegget. Petter Øijord og Borgar Pedersen deltok også i samtalen.

Arrangementet samlet et engasjert publikum og satte søkelys på både utfordringer og muligheter for restaurering av fjorden.

En fjord under press – men med liv og håp

Drammensfjorden er i dag betydelig belastet av overgjødning (eutrofiering) og historiske miljøgifter. Selv om tilstanden er krevende, finnes det fortsatt et rikt marint liv i fjorden. Samtidig er det behov for økt kunnskapsgrunnlag, systematiske undersøkelser og kraftfulle tiltak for å forbedre den økologiske tilstanden.

Foredraget vektla at forståelse av livet under overflaten er avgjørende for å mobilisere til handling:

«Du tar vare på det du bryr deg om» var et gjennomgående budskap.

Arter og naturtyper under overflaten

Angeltveit presenterte et mangfold av arter og naturtyper i fjorden – mange lite kjent for publikum. Blant disse var:

- ålegrasenger og brakkvannsenger
- pusleenger
- rur og fjærerur
- blåskjell
- sjøpung (bl.a. *Ciona intestinalis*)
- frynsesnegl og grønn silkesnegl

Disse artene og naturtypene spiller viktige økologiske roller som leveområder, næringsgrunnlag og naturlige renseorganismer i fjordsystemet. Under overflaten i Drammensfjor...

Det ble særlig lagt vekt på betydningen av grunne sjøområder, ålegras og skjellbanker som nøkkelhabitater for biologisk mangfold og vannkvalitet.

Naturbaserte løsninger og restaurering

Foredraget løftet frem behovet for aktiv restaurering av marine naturtyper og presenterte eksempler på naturbaserte løsninger:

- **Fjordhager og nyttehager under vann** – tiltak for å fremme marint liv og vannrensing
- **Villgjøring/restaurering** av naturtyper i sjø
- Kartlegging og prioritering av restaureringsarealer
- Folkeforskning og lokal involvering i overvåking

Dette ble knyttet til pågående initiativer i Oslofjordområdet og arbeidet med naturbaserte restaureringstiltak som del av en helhetlig innsats for fjorden.

Tilførsel fra land og historiske forhold

Peder Støre, ny fylkessekretær i Naturvernforbundet i Buskerud, orienterte om påvirkningen fra elvene. Vannet som tilføres via Drammenselva og Lierelva vurderes i dag som relativt rent med hensyn til miljøgifter, men inneholder for høye nivåer av næringsalter. Dette bidrar til algevekst og oksygenproblemer i fjorden.

Støre trakk også frem historiske forhold, blant annet ballastdumping fra seilskuter ved «Merket» utenfor Tangen, som eksempel på tidligere påvirkning på fjordbunn

Arealinngrep og kompensasjonstiltak

Tidligere byarkitekt Bernt Greni orienterte om planleggingen av Fjordbyen i Lier. Utfylling av gruntvannsområder ble tillatt under forutsetning av etablering av nye gruntvannsområder som kompensasjonstiltak.

Det ble også opplyst at Fjordbyprosjektet har planer om å etablere små øyer utenfor utfyllingen ved Gilhusbukta. Disse øyene er foreslått som avbøtende tiltak for tapt natur og har vært del av forslag fra Vannmiljøutvalget siden 2009. De er tegnet inn i offentlige planer og er ment å bidra til nye leveområder for marint liv og fugl.

Avsluttende refleksjon

Møtet synliggjorde at Drammensfjorden står i en krevende situasjon, men at det samtidig finnes betydelige muligheter for forbedring gjennom kunnskapsbaserte tiltak, restaurering og lokal involvering.

Økt bevissthet om livet under overflaten og konkrete restaureringstiltak ble løftet frem som avgjørende for å gi fjorden en bedre økologisk framtid.

Kjøsterudbekken

Kjøsterudbekken er vår forenings mest omfattende og langvarige økosystemprosjekt. Prosjektet gikk fint i mange år, men havarete under bystyrets behandling av utvikling av Travbaneområdet på Åssiden. Vi har ennå ikke laget noen oppsummerende rapport, men vi har vært inne på tanken om å gjøre en ny start ut fra de naturkvalitetene og de mulighetene som vi har vært med på å skape.

Det er viktig at alle våre samarbeidspartnere i kommunen og i befolkningen får glede av det som er oppnådd. Kanskje det nå er grunnlag for å ta ny kontakt med kommunen og se hva vi fortsatt kan arbeide sammen om. Den prosessen blir ikke lettere om vi venter.

Drammensfjorden og Drammenselva

Det innføres totalt fiskeforbud i Drammensfjorden og i Indre Oslofjord i 10 år fra 1. januar 2026. Dette er ett av mange tiltak som myndighetene har satt i gang blant annet gjennom «Oslofjordplanen» for å redde en fjord som er i økologisk krise.

Se om nullfiske i Oslofjorden og Drammensfjorden:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-innforer-nullfiskeomrader-i-oslofjorden/id3115111/>

Se om Oslofjordplanen:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/helhetlig-tiltaksplan-for-en-ren-og-rik-oslofjord-med-et-aktivt-friluftsliv/id2842258/>

Mattilsynet advarer fortsatt mot å spise fileten (muskelkjøtt) av ørret

og skrubbe som er fisket i Indre Drammensfjord, det vil si innenfor Svelvikstrømmen, på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser. (Sist undersøkt i 2015.)

<https://www.mattilsynet.no/mat-og-drikke/forbrukere/unnga-fisk-og-skalldyr-fra-forurensede-havner-fjorder-og-innsjoer>

Den tinnorganiske forbindelsen Tributyltinn – TBT er grunnen til kostholdsrådene. Dette stoffet har tidligere vært benyttet i skipsmaling, men er nå forbudt internasjonalt (IMO). Den største forekomsten av dette stoffet er konsentrert ved Tangenbanken i Indre Drammensfjord. Den planlagte naturlige tildekningen av sedimenter har hittil ikke gitt ønsket effekt.

Det viser seg at TBT-partikler også føres oppover (og nedover) Drammenselva med den underliggende saltvannsstrømmen – tidevannsstrømmen. Denne strømmen går opp til Hokksund – fram og tilbake to ganger i døgnet.

I forbindelse med nylig planlagt mudring i Tangenrenna og Strømsløpet er TBT detektert i dette området. Det er mulig at noe av denne forurensningen kan bli fjernet – hvis mudringen blir gjennomført på en riktig måte. Ellers kan det motsatte skje. Ytterligere spredning.

Tangenbanken og andre områder som inneholder TBT bør mudres eller tildekkes.

Den største miljøutfordringen for Indre Oslofjord – og Indre Drammensfjord har vært og er fortsatt overgjødning, også kalt nitrogenforurensning. Overfiske i Oslofjorden over mange år vært en medvirkende årsak til krisa.

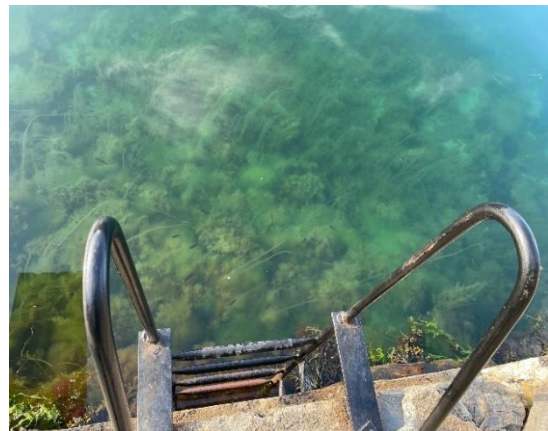
Kloakkrensaneanlegg og spredte avløp i hele nedslagsfeltet til Oslofjorden har ikke rensset godt nok. I tillegg har landbruket bidratt sterkt til overgjødningen.

Nitrogenforurensningen gjennom Drammenselva og Drammensfjorden bidrar i stor grad til miljøproblemene i Oslofjorden. Nitrogenet er mat for fintrådig alger, såkalt «lurv» som legger seg som gule tepper på bunnen eller på tang, tare, ålegras og andre vekster - som fortrenses. Algene bruker opp oksygenet slik at det blir ulevelig for annet liv i sjøen.

Det er oppdaget lurv fra svenskegrensen i sør og langs hele norskekysten og opp til Varangerfjorden. Det er rapportert om høy tetthet av lurv langs Sørlandskysten – i tillegg til i Oslofjorden.

Lurv i Risør i midten av juni 2025

Lurv i Risør i midten av juni 2025

Lierstranda – Fjordbyen

Vannmiljøutvalget har deltatt på to Fjordbysymposier og i den forbindelse vært med på en befaring langs Fjordbyområdet og ved utearealene ved det nye sykehuset som ble åpnet 5. oktober.

Det er positivt at den nye dammen ved sykehuset er blitt større enn det vi regnet med, og det er et pluss med sivområder og muligheter for fisk til å svømme inn i dammen.

Vi mener konstruksjonen av det nye dam-området må utbedres, blant annet se på muligheten for å anlegge et gytegrusområde med god kvalitet for sjørret.

Det er grov stein som delvis bør skiftes ut med stein som bør kunne gås på flere steder. Grov stein langs bredden bør fylles over med gartnerjord. Alle steder nær vann som ikke er sivbevokst kan beplantes med naturlige vekster, blant annet blåbringebær. Ledige områder ut mot vannet der det ikke vokser Blåbringebær bør beplantes med takrør og det bør settes opp flere benker i området.

Vi har en avtale med Lier kommune om møte/befaring i januar 2026 om strandsonen angående forarbeidet til detaljreguleringer av Fjordbyen.

Pilotprosjekt for å undersøke rekruttering av blåskjell og teste naturbaserte restaureringstiltak

Bakgrunnen for prosjektet er et felles ønske om å styrke kunnskapen om miljøtilstanden i Drammensfjorden og undersøke mulighetene for naturbasert restaurering. Marinbiolog Gro Angeltveit har over tid arbeidet med marint naturmangfold og utvikling av marine nyttehager i Oslofjorden, og har hatt et særlig faglig engasjement for Drammensfjorden. Vannmiljøutvalget deler dette engasjementet og ønsket å delta i et praktisk pilotprosjekt for å undersøke om blåskjell fortsatt rekrutterer i fjorden og om naturbaserte tiltak kan bidra til økt biologisk aktivitet.

Prosjektet ble gjennomført som et lavterskel pilotprosjekt i regi av Naturvernforbundet i Lier, med støtte fra Naturvernforbundets aktivitetstilskudd gjennom Oslofjordsatsingen. Formålet var å teste bruk av steintau («blåskjellsteinstrømper») som festeunderlag for blåskjellyngel og samtidig samle erfaringsbasert kunnskap om tilstanden i indre del av Drammensfjorden.

Bakgrunn og mål

Drammensfjorden er et sterkt påvirket fjordsystem med sammensatte miljøutfordringer knyttet til næringsbelastning, historisk forurensning, arealpress og tap av marint naturmangfold. Blåskjell har tidligere vært vanlige i fjorden, men observeres i dag i liten grad i overflatenære områder. Samtidig er blåskjell en filtrerende nøkkelart med stor betydning for vannkvalitet, habitatdannelse og næringsgrunnlag for andre arter.

Prosjektet hadde derfor som mål å:

- undersøke om blåskjell fortsatt rekrutterer i Drammensfjorden
- teste steintau som enkelt og kostnadseffektivt festeunderlag
- samle erfaringer om naturbaserte restaureringstiltak
- involvere lokale aktører og frivillige i kunnskapsbygging om fjorden

Pilotprosjektet skulle gi erfaringsgrunnlag med mulig overføringsverdi til videre arbeid i Drammensfjorden og Oslofjorden for øvrig.

Gjennomføring og utplassering

Blåskjell–steintau (steinstrømper) ble satt ut på flere lokaliteter i juni:

- Lier Båtforenings moloer (12. juni)
- Engersand havn
- Lahellholmen
- Holmen/Risgarden (etter befaring 20. juni)

Det ble gjennomført befaring på Holmen med assisterende havnesjef Ivar Vannebo, Gro Angeltveit og Borgar Pedersen fra Vannmiljøutvalget for å finne

egnet lokalitet. Utstyr som blåser, wire og annet materiell ble innkjøpt og montert før utplassering ved Risgarden.

Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med lokale aktører og frivillige, blant annet Naturvernforbundet i Lier, Drammens Sportsfiskere og andre naturinteresserte. Drammen havn bidro med båt og båtfører. Samlet dugnadsinnsats er estimert til om lag 40–50 timer fra 8–10 frivillige.

Resultater og erfaringer

Blåskjellpåslag ble observert på enkelte lokaliteter, særlig der tauene hang dypere i vannsøylen (om lag 5–10 meters dyp). Dette støtter antakelsen om at blåskjell fortsatt rekrutterer i fjorden, men at rekrutteringen i stor grad skjer under det ferskvannspåvirkede overflatelaget.

Ved Engersand havn ble det observert blåskjellpåslag på steintauet, mens resultatene ellers var begrensede. På flere lokaliteter påvirket vær og fysiske forhold resultatene:

- Stormen «Amy» førte til at tau ved Drammen havn og Lahellholmen ikke ble gjenfunnet.
- Ved Holmen ble tauene delvis begravd under stein.
- Ved Lierstranda satt tauene fast i bunnen.
- Det ble likevel registrert rurpåslag på tau og rester av steintau flere steder.

Enkle salinitetsmålinger viste svært lav salinitet i overflatevannet (0 ‰ i september), noe som kan forklare begrenset rekruttering i de øverste vannlagene.

Erfaringene viser at steintau er et egnet og enkelt verktøy for å teste lokal rekruttering av blåskjell og for å samle kunnskap om hvor i fjorden forholdene ligger best til rette for etablering. Prosjektet peker også på forbedringspunkter, blant annet behov for tidligere utsetting i sesongen og mer systematisk oppfølging av miljøparametere.

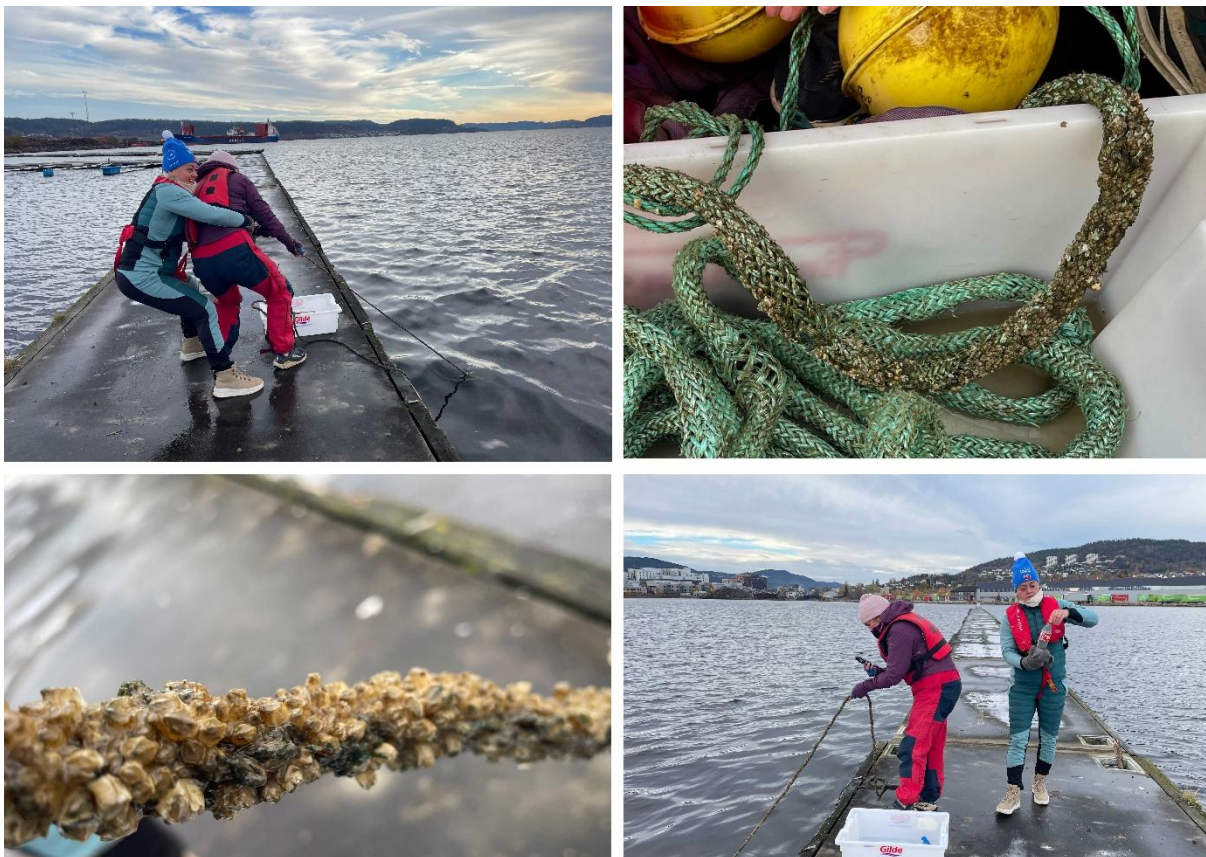
Betydning og videre arbeid

Pilotprosjektet har gitt nyttig erfaringsbasert kunnskap om blåskjellrekruttering i Drammensfjorden og vist hvordan enkle naturbaserte tiltak kan brukes til å undersøke og stimulere marint liv.

Prosjektet har også hatt en viktig funksjon som samarbeidsarena mellom frivillige, forvaltning og havneaktører, og har bidratt til økt oppmerksomhet om fjordens økologiske tilstand og restaureringsbehov.

Erfaringene kan inngå i videre arbeid med naturbaserte løsninger, restaurering av marint naturmangfold og utvikling av tiltak for bedre vannkvalitet i Drammensfjorden og Oslofjorden.

Vi takker Drammen Havn som stilte med båt og sjåfør, Lier Båtforening og Engersand vel for hjelp og tillatelser. Vi takker Naturvernforbundet som har støttet prosjektet økonomisk.

Damtjern

Undersøkelser i og ved Damtjern er ikke gjennomført som planlagt i år på grunn av langtidssykemelding i Lier kommune.

På vannett.no vises det at økologisk tilstand er «moderat» og at kjemisk tilstand er «god». Avrenning fra industri oppgis som middels grad, og avrenning fra vei oppgis som en stor påvirkningsfaktor i negativ retning.

Vannet er ifølge Veivesenets rapport nr. 217 på side 22 «sterkt påvirket av veisalt». Kjemisk tilstand er etter vår mening derfor «dårlig» eller «svært dårlig». Tiltak bør derfor gjennomføres for å få vannet opp i en god tilstand både økologisk og kjemisk.

Vannet har flere fiskearter som ikke hører hjemme der og som bør fjernes. Blant annet suter, sørv, gjedde, mort, karuss og brasme. Abbor og ørret er av de opprinnelige fiskeartene, mens karuss kan ha vært satt ut for lang tid tilbake. Karuss finnes også i en liten dam ved Gjellebekkhagen. Dette vannet renner ned i Damtjern – via Gjellebekken.

Om ørreten i Gjellebekken sier Norconsult i sin rapport– Vannfaglig utredning av Gjellebekken i Lier - fra 2018 på side 15:

«Fiskesamfunnet i Gjellebekken (ørretstammen) har tydelige tegn på forplantingssvikt, ved fravær av årsklasser. Det er også trolig at vandrende

delbestander over vandringshinder har gått tapt. Den økologiske tilstanden for lokaliteten betegnes derfor innledende til moderat. Stammen antas å være av naturlig forekomst. Ettersom vi bare har kvantitative data fra ett år vurderes tilstandsklassen etter bestandsstruktur. Alderssammensetningen i bestanden mangler aldersgrupper i stor grad, noe som gir klassereduksjon til *dårlig økologisk tilstand.*»

Kjennerdammen ved Liertoppen

Denne dammen er en siste liten rest av Kjennertjernet, etter at nesten hele tjernet er fylt igjen og blitt til parkeringsplass ved Liertoppen kjøpesenter. Etter pålegg fra Statsforvalteren har Liertoppen kjøpesenter laget en tiltaksplan for å stanse snødumping og igjenfylling (med strøgrus) av dammen – som også skal restaureres. Vinteren 2024/2025 var den første vinteren hvor snødumping og igjenfylling stanset.

Planer om nytt regionalt kloakkrensianlegg for Drammen, Lier og Asker

Drammen, Asker og Lier har gått sammen om å bygge et nytt, felles rensianlegg i Nordbykollen i Drammen. Det nye anlegget skal erstatte tre eksisterende anlegg i Drammen, ett i Lier og ett i Asker. Anlegget skal stå klart i 2032 og vil være et viktig grep for å bedre tilstanden i Drammensfjorden og Oslofjorden.

Det nye rensianlegget skal rense avløpsvannet for fosfor, nitrogen, bakterier og partikler, og ha søkelys på gjenvinning av ressurser og klimaavtrykk. Det skal ligge i Nordbykollen i Drammen kommune. Mjøndalen rensianlegg, Muusøya

renseanlegg og Solumstrand rensesanlegg i Drammen, Linnes rensesanlegg i Lier og Lahell rensesanlegg i Asker skal legges ned.

I tillegg skal Drammen kommune etablere overføringsledninger fra Mjøndalen til Nordbykollen og bygge to pumpestasjoner på den samme strekningen. Det skal bygges nye overføringsledninger i fjorden fra Lahell i Asker og Linnes i Lier.

Vannmiljøutvalget er svært positive til et nytt og bedre rensesanlegg i Drammensområdet. Vi leverte derfor en høringsuttalelse 15. desember: «Høring om konsekvensutredning for marint naturmangfold vedrørende nytt rensesanlegg i Nordbykollen i Drammen».

Vi foreslår blant annet at utløpet fra rensesanlegget legges i rør på dypt vann – 80-100 meter ute i Oslofjorden, og at det etableres flere fordrøyningsmagasiner. I tillegg foreslår vi at det nye sykehuset i Drammen (åpnet i 2025) bør ha et eget rensesanlegg enten ved sykehuset eller i forbindelse med det nye anlegget i Nordbykollen.

Høringsuttalelser

Dato:

- 20. jan.: Kommunedelplan for Gullaugtangen
- 27. feb.: Detaljregulering for Hogsbro Hage
- 31. aug.: Utvidelse av Linnes rensesanlegg på grunn av byggestoppen i Lier
- 15. sept.: Temaplan for naturmangfold i Drammen kommune
- 12. des.: Innspill til ny plan for Oslofjorden
- 15. des.: Høring om konsekvensutredning for marint naturmangfold vedr. nytt rensesanlegg i Nordbykollen i Drammen

Den 20. januar sendte Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet ut *forslag til fiskeriltak som kan bidra til å bygge opp fiskebestandene og et velfungerende økosystem i Oslofjorden* på høring. Høringsfristen var 22. april 2025. Vannmiljøutvalget fikk ikke anledning til å svare på denne høringen da Styret i Drammens Sportsfiskere ville svare på dette selv.

Møter i Vannmiljøutvalget

18. februar, 7. mai, 20. mai, 9. september, 9., 15., og 29. desember.